

Поліморфізм генів VEGF у хворих на рак сечового міхура

В.С. Федевич, Ю.Б. Борис, Г.В. Макух

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Львівська обласна клінічна лікарня

Інститут спадкової патології НАМНУ, м.Львів

У дослідженні взяли участь 26 хворих на рак сечового міхура (PCM). Перехідноклітинну карциному виявлено у 14 хворих у стадії T1, з них 12 – з неоплазією G2; у 9 пацієнтів у стадії T2 з неоплазією G2; у 3 хворих T3 із диференціацією G1. Генотипи досліджень проводили із праймерами для VEGF із використанням ПЛР/світлооптичний мікроскоп «Primo Star» при збільшенні 100 та 400 разів. При PCM дослідження гену VEGF виявило генотип GG у 57,6% хворих, генотип GC – у 34,6% та CC – у 7,6%. У здорових осіб генотипи представлені відповідно: GG – у 31,6%, генотип GC – у 53,4% та CC – у 16,1%. Генотип GG гена VEGF у хворих на PCM найчастіше виявлено у стадії T2 та G2 неоплазії у 40% пацієнтів, у стадії T1 та неоплазії G2 у 33,3% хворих, іноді у стадії T3 при неоплазії G3 – 20% випадків. Генотип CC гена VEGF виявлено у 2 хворих із 26 хворих на PCM, тому його показники не є репрезентативними при PCM.

Ключові слова: карцинома, сечовий міхур, генотип, фактор росту, фактор некрозу, поліморфізм, диференціація.

Кожного року у світі діагностують більше 10 млн хворих із злоякісними новоутвореннями.

В Україні за 2012 рік зареєстровано 5198 уперше виявлених випадків захворювання на рак сечового міхура, що склало 11,4 на 100 тис. населення, у 2013 році виявлено 5007 випадків уперше діагностованих пухлин сечового міхура, що склало 11,0 на 100 тис. населення [1].

Звертають увагу гендерні особливості у хворих з уперше виявленими пухлинами сечового міхура – 2012 році з 5198 хворих на рак сечового міхура було 4151 чоловіків та 1047 жінок, відповідно у 2013 році з 5007 уперше виявлених випадків захворювання на рак сечового міхура було 4051 чоловіків та 956 жінок. Це свідчить, що у чоловіків захворювання на дану патологію у 4 рази частіше, ніж у жінок.

На даному етапі велика кількість фундаментальних досліджень сфокусована на пошуку генетичних маркерів схильності до виникнення карциноми для здійснення ранньої діагностики та виявлення факторів, які дозволяють прогнозувати розвиток захворювання і оптимізувати метод лікування [2–6].

На сьогодні існує безліч даних, що підтверджують участь факторів росту, зокрема VEGF (фактор росту ендотелію судин) і TNF (фактор некрозу пухлини), відповідальних за мітогенну активність клітин, у розвитку та прогресуванні злоякісних новоутворень і, отже, є перспективними мішенями при використанні таргетної терапії [2, 4].

VEGF, який представляє собою глікопротеїн і є одним з найважливіших стимуляторів ангиогенезу в різноманітних за характеристиками здорових і уражених раком тканинах. Свої функції VEGF виконує через тирозин-кіназний рецептор, що розташований у мембрані ендотеліальних клітин [2].

Одним із основних факторів виживання і поширення пухлинних клітин є ангиогенез. Ключову роль у формуванні нової судинної мережі при розвитку пухлини відіграють ендотеліальні фактори росту судин – VEGF. Поява нових су-

дин спричинює прогресування захворювання, збільшуючи темпи росту пухлини та її здатність до метастазування. Оцінювання ангиогенезу пухлини є важливою для прогнозування перебігу хвороби і призначення хімотерапії при багатьох злоякісних пухлинах [4, 5].

Мета дослідження: вивчення впливу поліморфізму генів VEGF на протікання раку сечового міхура в залежності від стадії захворювання та ступеня неоплазії (G).

Завдання:

1. Виявити різницю у співвідношенні генотипів GG, GC, CC у гені VEGF у хворих на рак сечового міхура та у здорових осіб.

2. Дослідити частоту генотипів GG, GC, CC гена VEGF у хворих на рак сечового міхура в залежності від стадії захворювання та ступеня неоплазії (G).

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

У дослідження увійшли 26 хворих на PCM, які лікувалися в урологічному відділенні Львівської обласної клінічної лікарні у 2009–2015 роках. За результатами гістологічного дослідження у всіх хворих виявлено перехідно-клітинну карциному сечового міхура. Через малу вибірку хворих із плоско-клітинною карциною сечового міхура не включено у дослідження. Усі випадки карциноми сечового міхура були класифіковані за системою TNM відповідно до вимог Міжнародного протиракетного союзу.

Розподіл хворих за стадіями: 26 хворих: 1-а стадія – 14 хворих, з них у 12 при гістологічному обстеженні діагностовано помірно-диференційовану перехідно-клітинну карциному (G2). З 9 хворих стадії T2 в усіх виявлено перехідно-клітинну карциному середнього ступеня диференціації G2, у 3 хворих із перехідно-клітинною карциною у стадії T3 виявлено високодиференційований нееластичний процес G1.

Праймери для ампліфікації VEGF взяті із дослідження Lee та співавторів, умови ПЛР підбиралися експериментально. Для визначення G+405C поліморфізму ампліфіковані фрагменти довжиною 273 п.н. піддавали рестрикційному розщепленню ендонуклеазою BsmFI. Продукти рестрикції фракціонували у 2,2% агарозному гелі з бромистим етидієм і візуалізували в УФ-світлі. Генотипи VEGF ідентифікували по довжині отриманих в ході рестрикції фрагментів: GG, GC, CC.

Патоморфологічне дослідження проводили на світлооптичному мікроскопі «Primo Star», препарати фарбували гематоксилін-еозином, переглядали при збільшенні у 100 та 400 разів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Аналіз даних за генотипуванням VEGF у хворих на PCM, представлений у таблиці, виявлено відмінності у розподілі частоти генотипів GG, GC, CC гена VEGF між основною групою пацієнтів (57,7%, 34,6%, 7,7%) та контролем (31,6%, 53,4%, 16,1%).

Аналіз хворих на РСМ з різними генотипами, абс. число (%)

Група	Генотип		
	GG	GC	CC
Хворі			
PCM n=26	1 (6,6%)	1 (11,1%)	-
T1G1 n=2	5 (33,3%)	5 (55,5%)	2
T1G2 n=12	6 (40%)	3 (33,3%)	-
T2G2 n=9	3 (20%)		-
T3G1 n=3	15 (57,69%)	9 (34,6%)	2 (7,69%)
Контроль, n=41	31,6%	53,4%	16,1%

Якщо проаналізувати хворих із РСМ, які мають генотип GG, то слід зауважити, що даний генотип найчастіше виявлений у хворих у стадії T2 і ступенем неоплазії G2 у 40% випадків, при пухлинах у стадії T1 та G2 – генотип GG, що виявляється дещо рідше – 33,3%. Найнижчий показник був у хворих із ступенем неоплазії G1, але у стадії T3, який становив 20% натомість 6,6% при T1 G1.

Генотип GC гена VEGF виявлений іноді у порівнянні з GG – 34,6%.

Якщо проаналізувати дані, наведені у таблиці, то найчастіше генотип GC гена VEGF виявлено у хворих РСМ у стадії T1G2 – у 55,6% випадків, за міри зростання, стадії по T, його виявлення знижувалось при T2 G2 – 33,3%, при T1G1 – 11,1%, у стадії T3 не був виявлений у жодного хворого.

Полиморфизм генів VEGF у больных раком мочевого пузыря В.С. Федевич, Ю.Б. Борис, Г.В. Макух

В исследовании участвовали 26 больных раком мочевого пузыря (РМП). Переходноклочеточную карциному выявлено у 14 больных в стадии T1, из них 12 – с неоплазией G2; у 9 пациентов в стадии T2 с неоплазией G2; у 3 больных T3 с дифференциацией G1. Генотипы исследованных проводили с праймерами для VEGF с использованием ПЦР/светооптического микроскопа «Primo Star» при увеличении 100 и 400 раз. При РМП исследования гена VEGF выявило генотип GG у 57,6% больных, генотип GC – у 34,6% и CC – у 7,6%. У здоровых лиц генотипы представлены соответственно: GG – у 31,6%, генотип GC – у 53,4% и CC – у 16,1% пациентов. Генотип GG гена VEGF у больных РСМ чаще всего обнаруживают в стадии T2 и G2 неоплазии у 40% пациентов, в стадии T1 и неоплазии G2 у 33,3% больных, иногда в стадии T3 при неоплазии G3 – 20% случаев. Генотип CC гена VEGF обнаружено у 2 больных из 26 с РМП, поэтому его показатели не являются репрезентативными при РМП.

Ключевые слова: карцинома, мочевого пузыря, генотип, фактор роста, фактор некроза, полиморфизм, дифференциация.

Генотип CC гена VEGF був виявлений у 2 хворих, тому його результати не є результативними при РСМ.

ВИСНОВКИ

1. У разі раку сечового міхура (PCM) дослідження гена VEGF виявило генотип GG у 57,6% хворих, генотип GC – у 34,6% та CC у 7,6%. У здорових осіб генотипи представлені відповідно: GG – у 31,6%, генотип GC – у 53,4% та CC – у 16,1%.

2. Генотип GG гена VEGF у хворих на РСМ найчастіше виявлено у стадії T2 та ступенем неоплазії G2 у 40% випадків, у стадії T1 та неоплазії G2 у 33,3% хворих, у стадії T3 при неоплазії G3 – 20% випадків.

3. Генотип CC гена VEGF виявлено у 2 із 26 хворих на РСМ, тому його показники не є репрезентативні при РСМ.

VEGF gene polymorphism in patients with bladder cancer V. Fedevych, Y.B. Borys, G.V. Makuh

We examined 26 patients with bladder cancer. In all of them the transitional cell cancer has been diagnosed: stage T1 in 14 patients (including G2 in 12 patients), stage T2G2 in 9 patients, stage T3G1 in 3 patients. Genetic tests of the VEGF primers were performed by PCR/light microscope «Primo Star» with magnification 100 and 400. In case of bladder cancer the following genotypes of VEGF gene have been found: genotype GG in 57,6% patients, genotype GC in 34,6% patients, and genotype CC in 7,6% patients. In the healthy persons the distribution of genotypes was as follows: genotype GG in 31,6% persons, genotype GC in 53,4% persons, and genotype CC in 16,1% persons. In the patients with bladder cancer the genotype GG of VEGF gene was found the most frequently in T2G2 stage in 40% patients, in stage T1G2 in 33,3% patients, less frequently in stage T3G3 in 20% cases. Genotype CC of VEGF gene was found only in 2 from 26 patients with bladder cancer, therefore its value is not representative for the bladder cancer.

Key words: carcinoma, bladder, genotype, growth factor necrosis factor, polymorphism, differentiation.

Сведения об авторах

Федевич Виталій Степанович – Львовская областная клиническая больница, 79000, г. Львов, ул. Черниговская, 7. E-mail: Fvs33@yandex.ru

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Эпидемиология злокачественных новообразований в Беларуси / И.В. Залуцкий [и др.] – Минск: Зорны верасень, 2006. – 207 с.
 2. Identification of polymorphism within the vascular endothelial growth factor (VEGF) gene: correlation with variation in VEGF protein production / C.J. Watson [et al] // Cytokine. – 2000. – Vol. 12. – P. 1232–1235.
 3. Ferrara N. The biology of VEGF and its receptors / N. Ferrara, H.P. Gerber, J. Le Coutre // Nat. Med. – 2003. – Vol. 9. – P. 669–676.
 4. Vascular Endothelial Growth Factor Gene Polymorphisms and Risk of Primary Lung Cancer / S.J. Lee [et al] // Canc. Epid. Biom. and Prev. – Vol. 14. – P. 571–575.
 5. Vascular endothelial growth factor polymorphisms in relation to breast cancer development and prognosis / Q. Jin [et al] // Clin. Cancer Res. – 2005. – Vol. 11, N 10. – P. 3647–3653.
 6. Association of VEGF genetic polymorphisms with prostate carcinoma risk and clinical outcome / S. Star [et al] // Cytokine. – 2006. – Vol. 35, N 1–2. – P. 21–28.

Статья поступила в редакцию 06.10.2016